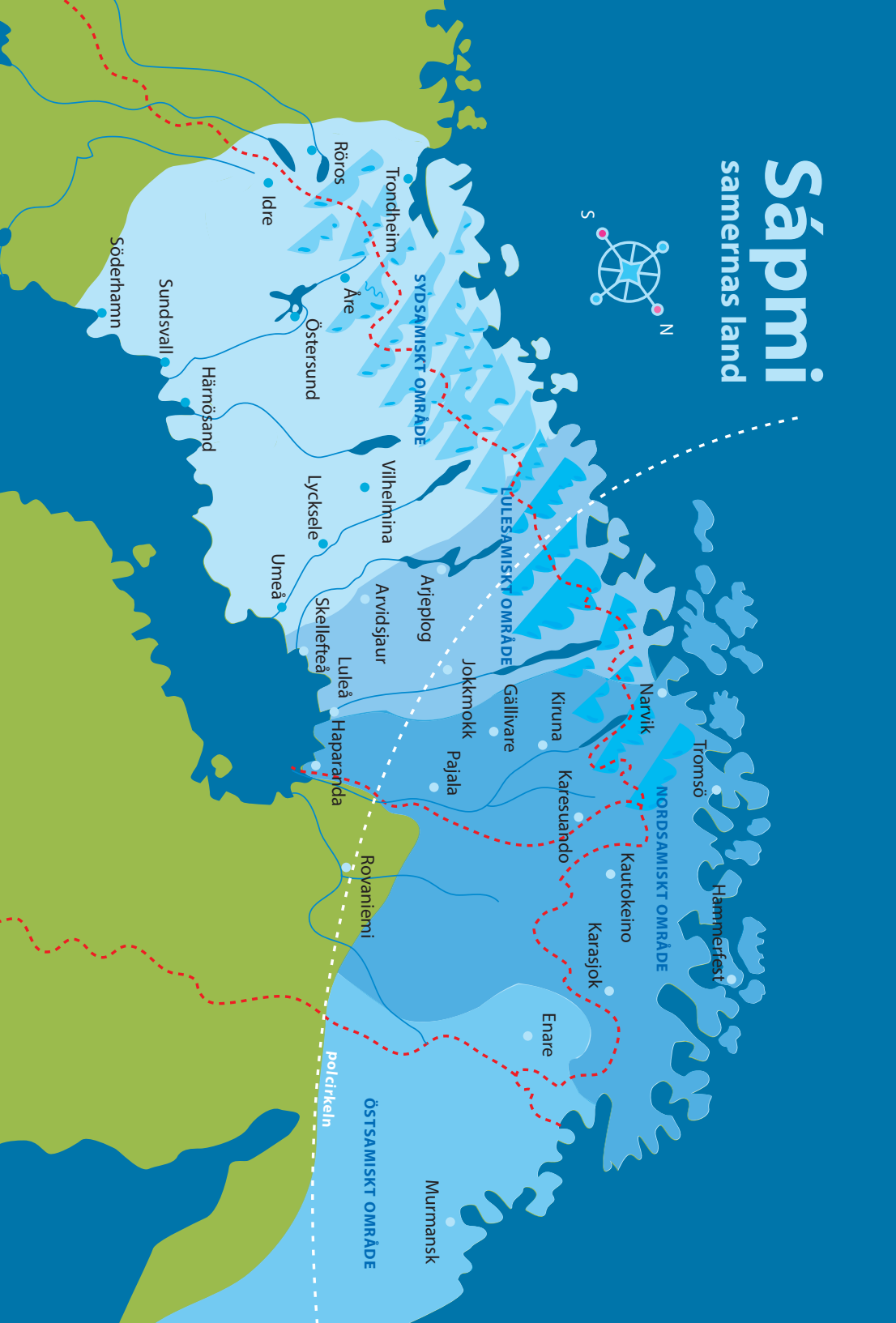

Sápmi

samernas land

samiskt
informationscentrum

Samiskt informationscentrum är en del av Sametinget som har i uppdrag att öka människors kunskaper om samer och samisk kultur. Vi bevakar samiska frågor, tillhandahåller information och genomför informationsaktiviteter. Hit kan du som beslutsfattare, journalist eller intresserad samhällsmedborgare vända dig för att få veta mer om samer, samisk kultur och samiska förhållanden.

Samiskt informationscentrum - info@samer.se - www.samer.se

ISBN 978-91-981500-3-2

Sápmi

LANDET
FOLKET

samiskt
informationscentrum

Små grupper av ett jägar- och samlarfolk vandrade in och bosatte sig i norra Skandinavien när inlandsisen började smälta för mer än 12 000 år sedan. Vid boplatserna lämnade våra förfäder efter sig asbestkeramik och renben som arkeologer har kunnat fastställa kommer från 1500 f.Kr. Det första skrivna dokumentet om oss samer är från 98 e. Kr. då den romerske historieskrivaren Tacitus berättar om ett jägarfolk i norr som går klädda i päls och lever i harmoni med naturen. Varifrån kom samerna? Ingen vet, vi har alltid funnits här.

Sápmi

Samerna är ett av världens ursprungsfolk. Vi har en egen kultur, egna språk och egna sedvänjor som skiljer sig från det övriga samhällets. Vårt traditionella bosättningsområde kallas Sápmi och breder ut sig över Finland, Norge, Sverige och Kolahalvön i Ryssland. Det finns inga exakta siffror på hur många vi är, troligtvis 80-100 000 i hela Sápmi, varav ca 30 000 i Sverige.

Språk

Samiskan tillhör den finsk-ugriska språkfamiljen och består av tre olika huvudspråk; östsamiska, centralsamiska, och sydsamiska. I Sverige talas bland annat nordsamiska, lulesamiska, sydsamiska, umesamiska och pitesamiska som är undergrupper inom huvudspråken. Idag saknar mer än hälften av alla samer i Sverige kunskaper i samiska. Det språkliga förtrycket under 1900-talet har satt sina spår, men intresset för att ta tillbaka sitt språk ökar stadigt. Minoritetsspråklagen har förbättrat situationen för de nationella minoriteterna.

Religion

Den gamla samiska religionen var en naturreligion. Världen var uppdelad i tre sfärer: den underjordiska, den jordiska och den himmelska. Alla världar hade sina egna gudar och väsen. Den kristna missionen inleddes tidigt. På 1000-talet byggdes katolska kloster vid Ishavskusten. På 1600-talet inrättades kyrk- och marknadsplatser i norra Sverige. Staten och kyrkan samarbetade, tog makten över områdena och tvingade samerna att överge sin egen religion. Samerna kristnades och numera finns bara rester kvar av den gamla religionen.

Kultur

Den samiska kulturen är ett mycket vitt begrepp som omfattar allt från musik, litteratur och teater, till slöjd, mat, sedvänjor och näringar. Vår egen klädedräkt kallas kolt. Utseendet varierar beroende på varifrån man kommer och vilken släkt man tillhör. Gemensamma karaktärsdrag är färgerna blått, rött, gult och grönt. Kolten används mest vid högtidliga tillfällen. Vi har även en egen nationaldag, Samefolkets dag den 6 februari, och en egen flagga.

Näringar

Vildrensjakten övergick så småningom till småskalig tamrenskötsel. Den nomadiserande samekulturen formades efter renens naturliga flyttningar mellan olika betesområden. Forskare tror att renskötsel i större skala bedrivits sedan 1600-talet. Renskötseln är fortfarande en viktig samisk näring och en kulturbärare. Rätten att bedriva renskötsel i Sverige tillhör det samiska folket. För att utöva renskötselrätten måste man vara medlem i en sameby. En sameby är en organisationsform, en administrativ enhet samt ett geografiskt område där renskötsel får bedrivas. Andra traditionella näringar är jakt, fiske och slöjd. Turism, media, konst och musik är exempel på näringar som har tillkommit i modern tid.

Politik

Samernas organisationshistoria sträcker sig 100 år tillbaka i tiden. Dagens samepolitiska partier bildades i samband med Sametingets inrättande år 1993. Sametinget är både en statlig myndighet och ett folkvalt organ där val hålls vart fjärde år. Läs mer på www.sametinget.se.

Självbestämmande

Internationell rätt säger att urfolk har rätt att själv bestämma över sin politiska status, sin sociala, kulturella och ekonomiska utveckling. Vi vill själva bestämma över frågor som berör oss, som till exempel språk, utbildning, media, traditionell kunskap och kultur. Vi vill utöva inflytande över våra landområden och naturresurser. Vi vill ha rätt att forma och bevara vår identitet som ett distinkt folk. Dessutom ingår en rätt att bli konsulterad i egenskap av folk, i samtliga frågor som berör oss.

**Vill du veta mera?
Besök www.samer.se**